

Lokala källor till partiklar

- och något om vad vi kan göra åt dem

Jenny Lindén

Forskare i stadsklimat och luftkvalitet

Jenny.linden@ivl.se

Partiklar i framtiden?

Bild lånad från Järnvägnyheter.se
<https://www.jarvagnyheter.se/20220825/13524/vastlankens-nya-spar-under-goteborg-tuff-utmaning-trafikverket>

Foto: Trafikverket/Peab/NCC/ Vigier Rail AG

Scenariomodellering

Vilka effekter får vi från olika åtgärder?

- **Kombinerat åtgärdspaket**

Miljözon klass 3 tunga fordon

Höjd parkeringsavgift

Sänkt hastighet (30 km/h)

Satsningar på gång och cykel

- **Utökat dubbdäcksförbud**

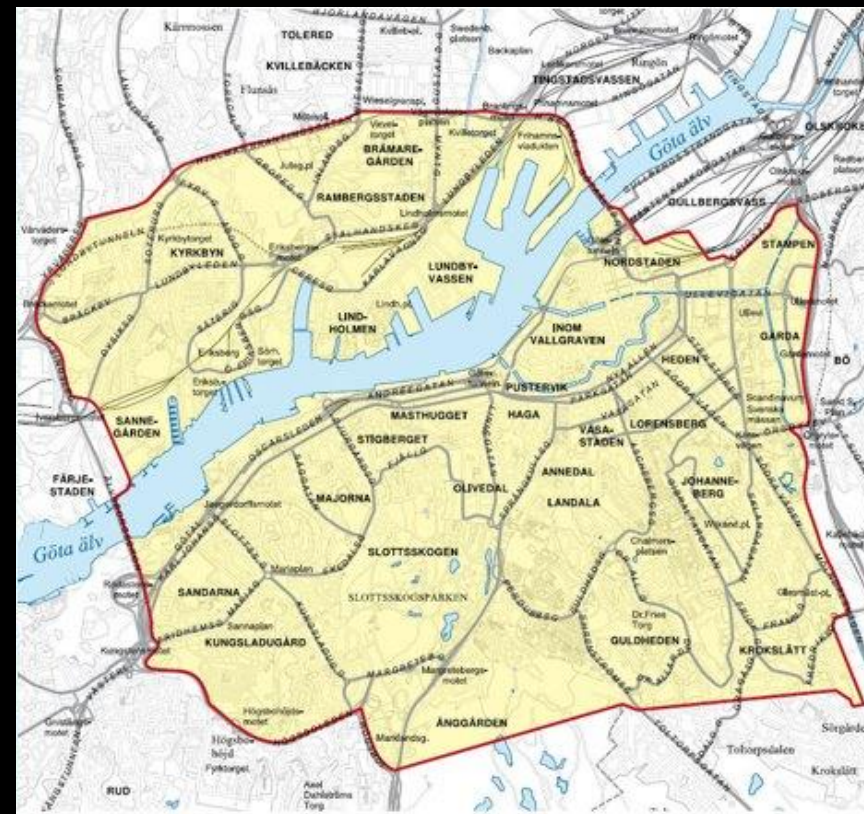
Nu: bara på Friggatan och Odinsgatan

I det här scenariot: 50% mindre dubbdäck i miljözon och med 15% utanför miljözon

Sänkning:

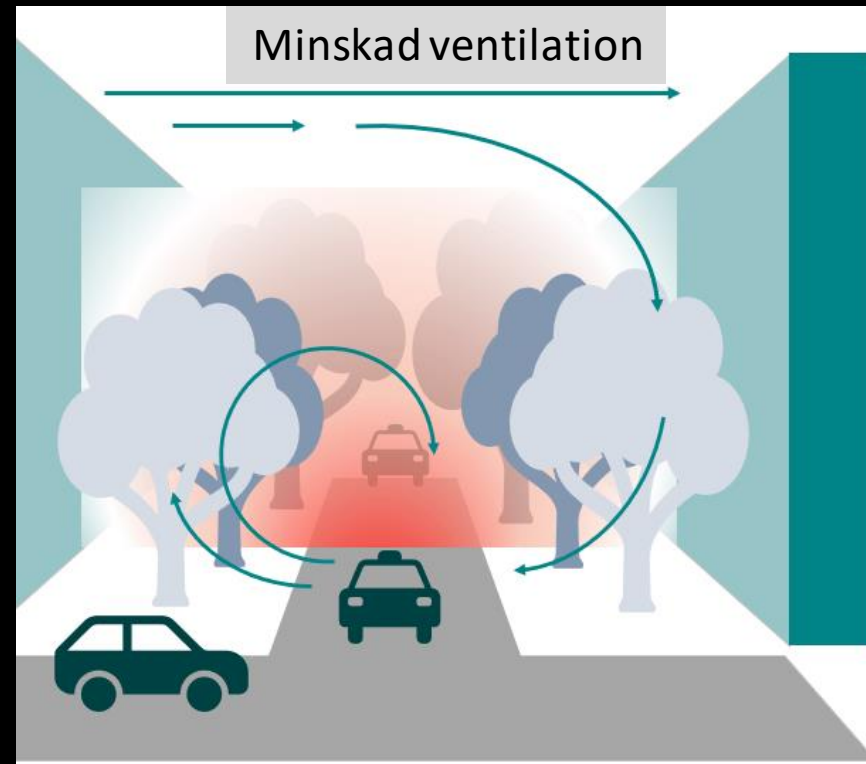
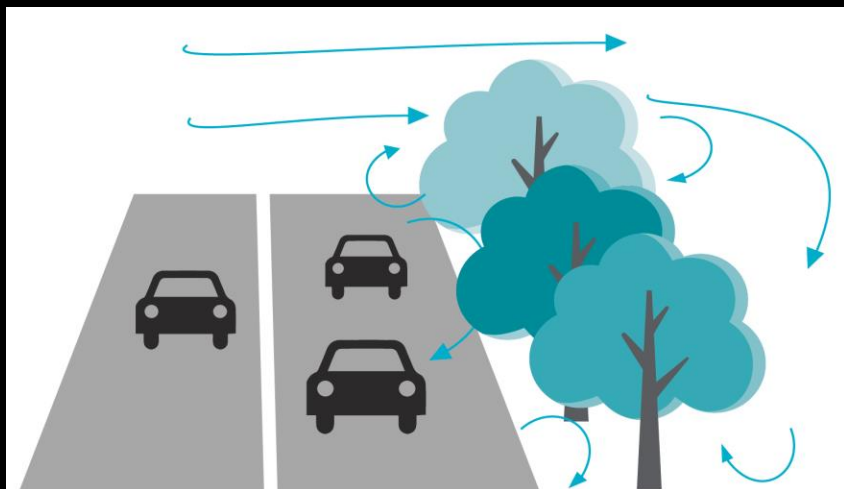
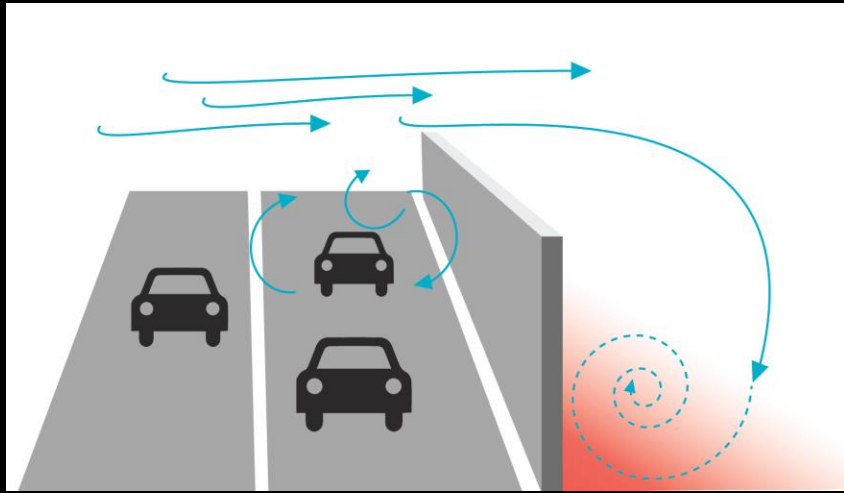
NO₂: 21 % (10 %)
PM₁₀: 1.4 % (1.3 %)
PM_{2.5}: 0.6 % (0.5%)

NO₂: 0 % (0 %)
PM₁₀: 1.6 % (1.3 %)
PM_{2.5}: 0.3 % (0.3 %)

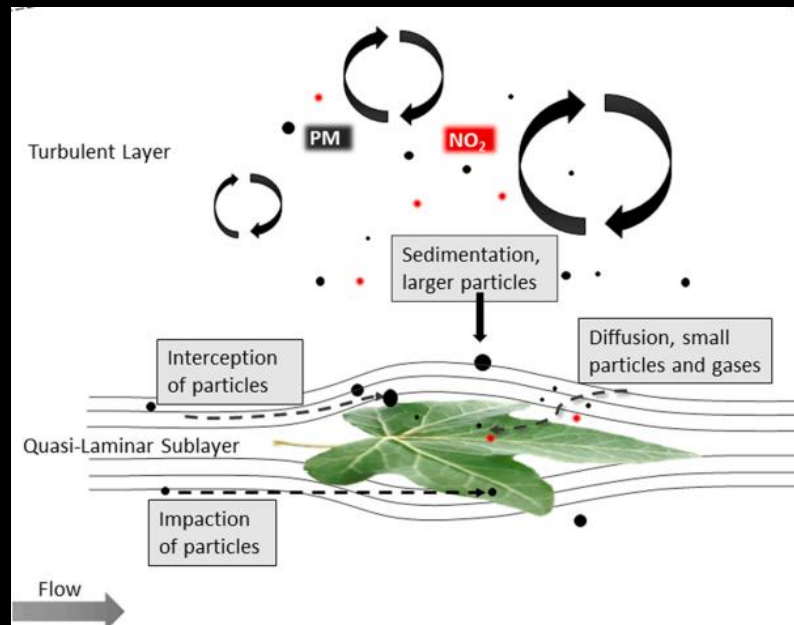
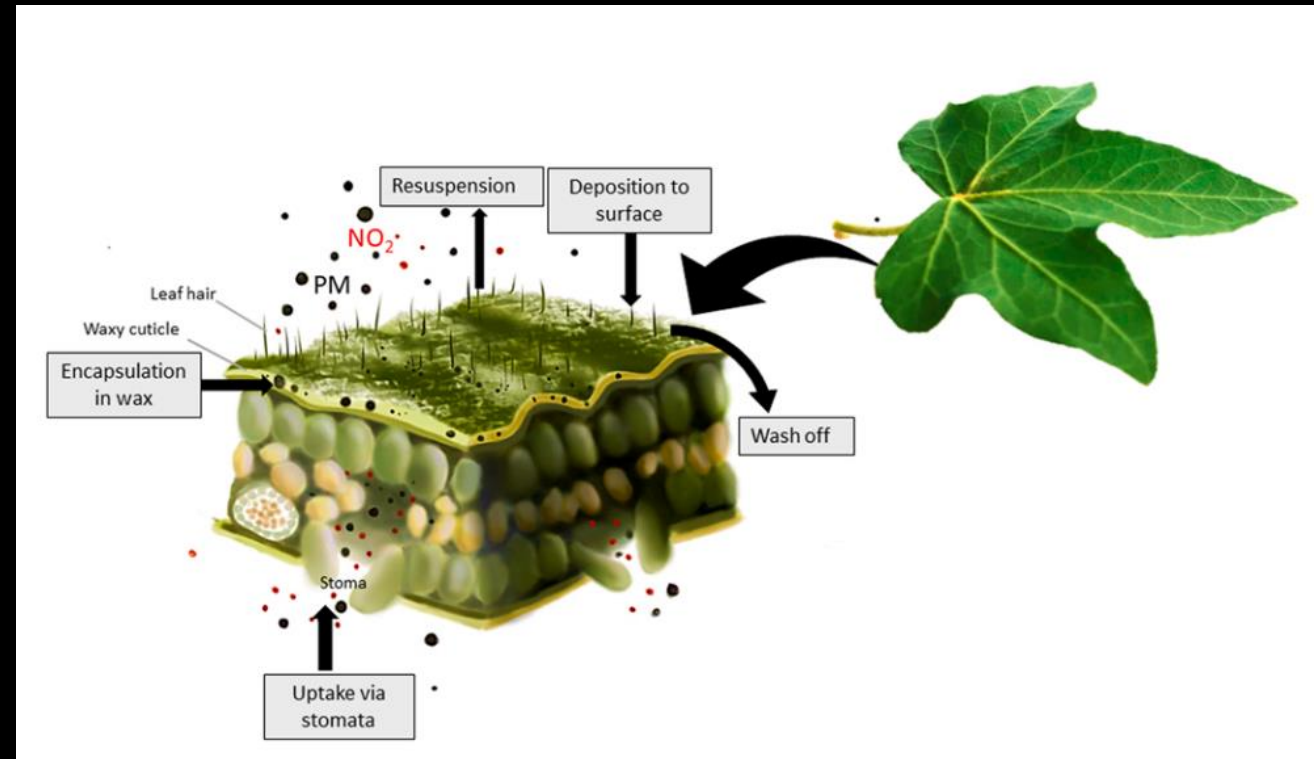
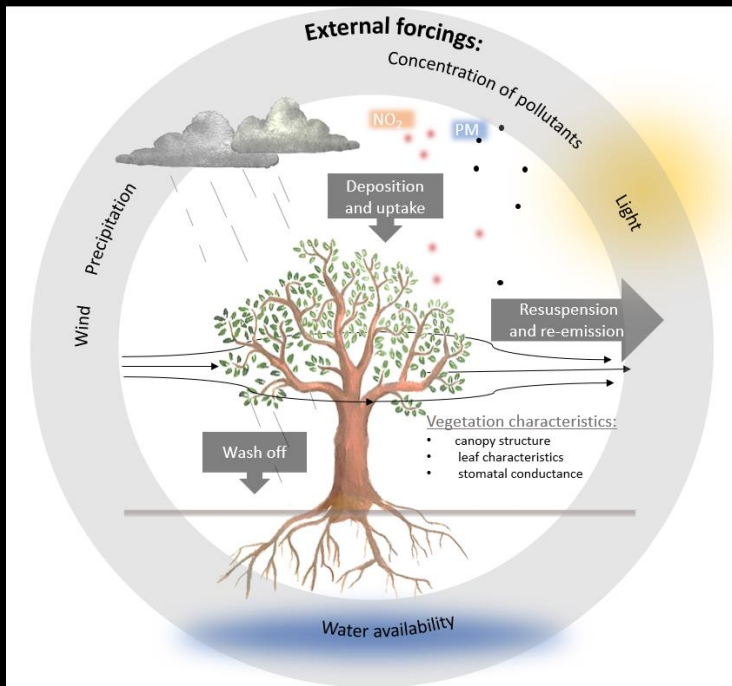
Källa: Trafikverket, Alternativa trafikprognosscenarier för Storgöteborg. Göteborgs stad

Möjligheter med barriärer och vegetation

Ökad deposition?

Deposition på urban vegetation

Contents lists available at ScienceDirect

Urban Forestry & Urban Greening

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ufug

ELSEVIER

Check for updates

Review

Air pollution removal through deposition on urban vegetation: The importance of vegetation characteristics

Jenny Lindén^a, Malin Gustafsson^{a,*}, Johan Uddling^b, Ågot Watne^a, Håkan Pleijel^b

^a Department of Environmental Intelligence, IVL Swedish Environmental Research Institute, Vallhallavägen 81, 114 28 Stockholm, Sweden

^b Department of Biological and Environmental Sciences, University of Gothenburg, P.O. Box 461, SE-405 30 Göteborg, Sweden

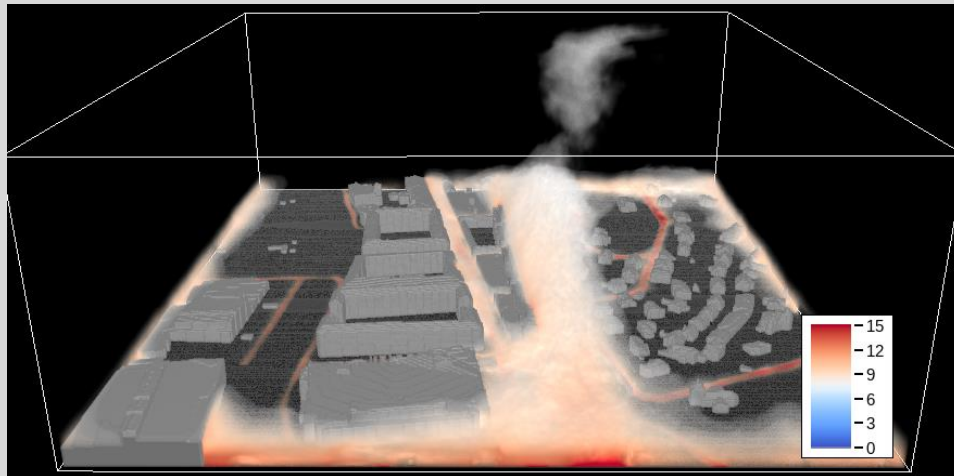

Modellering av effekt från vegetation

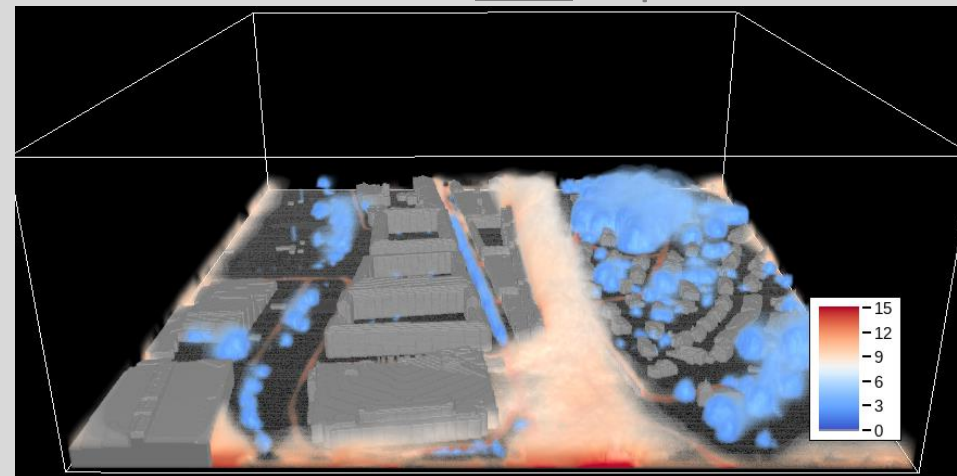

- PALM-VIDA
  - Depositionsmodellen VIDA (Vegetation Impact-Dynamic Assessment) kopplad till modellen LES modellen PALM
  - Vegetationens effekt på vindflödet och deposition av föroreningar
- Ett meteorologiskt scenario
  - 2.5 m/s vind från källan mot förskolegården
  - Vi får inte ut årsmedelvärde

Partikelhalter utan deposition

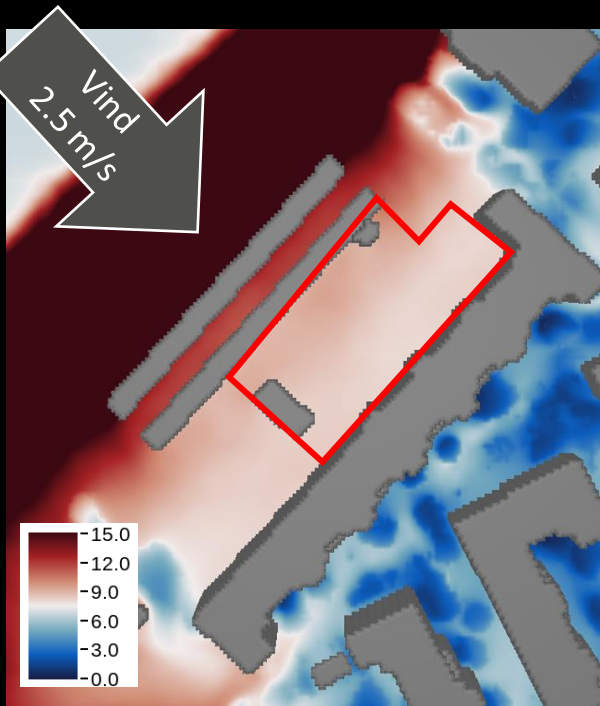

Partikelhalter med deposition

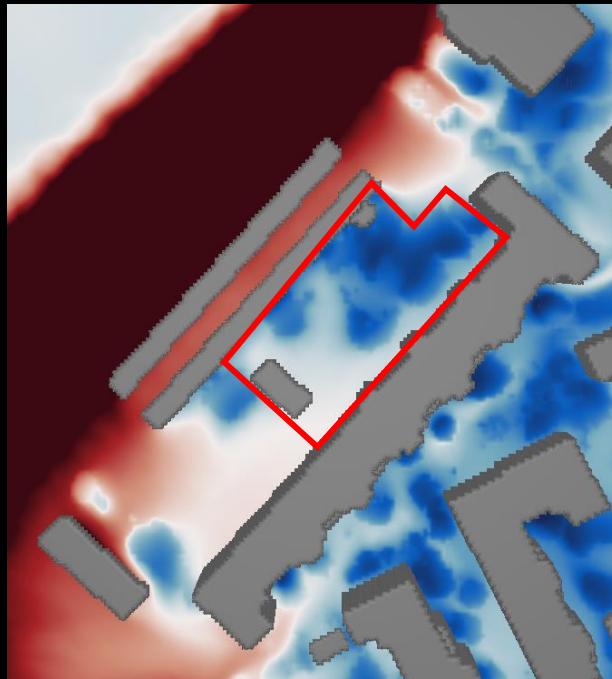

Kan vegetation användas för att förbättra luften?

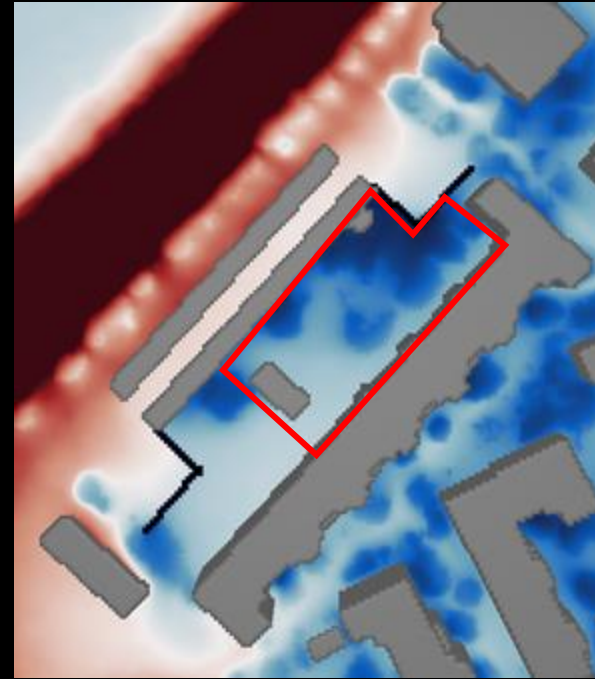
Utan träd

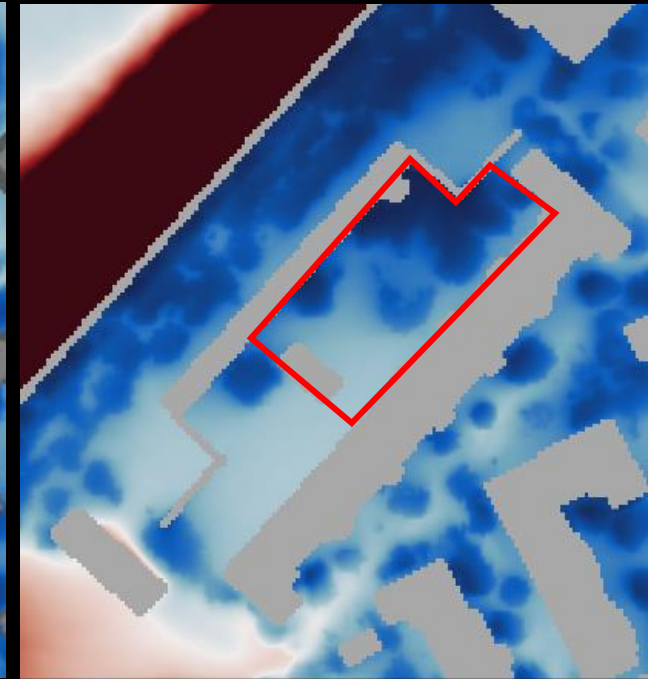
Träd på gården (befintliga)

Träd på gården och vid vägen (befintliga)

Bred rad med träd och buskar samt skärmar vid väg och gård

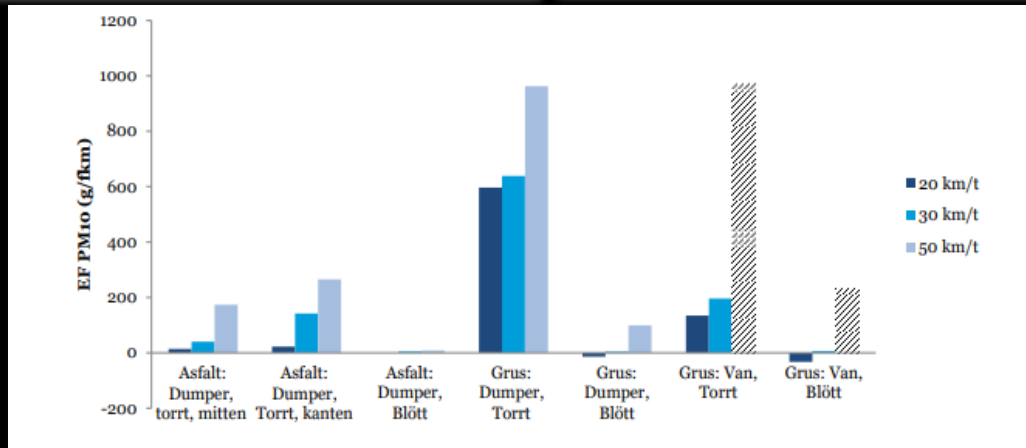
Damning från byggen och relaterade verksamheter

- Tung trafik
- Leriga vägar
- Lastning och lossning av material

Övervakning eller förebyggande arbete?

Damning från tung trafik

Figur 4 Emissionsfaktorer (EF) för PM₁₀ för de olika scenarierna och hastigheterna. Notera att för skåpbilen (van) vid testerna i 50 km/t på torrt och vattnat underlag (streckade staplar) var vindhastigheten >6 m/s för alla passager, dessa EF är därför troligen överskattade.

METEOROLOGI

- Vind
- Nederbörd
- Luftfuktighet
- Temperatur

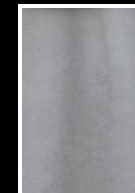
FORDONET

- Storlek (höjd) påverkar turbulens
- Antal hjulpar
- Frigånghöjd
- Antal släp

KÖRSÄTT

- Hastighet
- Inbromsningar/acceleration
- Placering på vägen (kant/mitt)
- Lastad eller tom

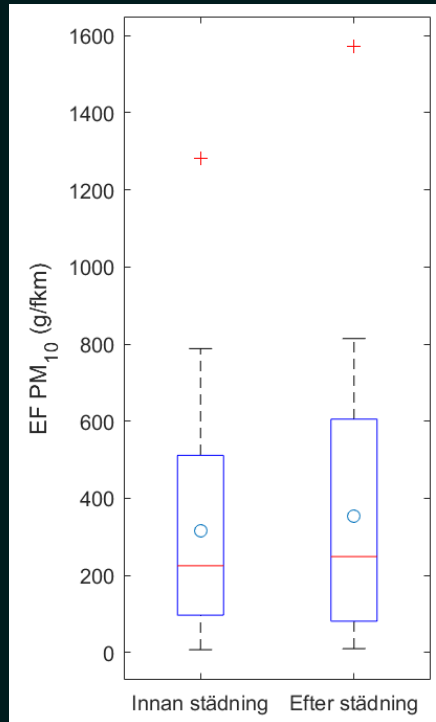
UNDERLAGET

- Typ av underlag (asfalt/grus)
- Materialfuktighet
- Partikelfraktion på väg

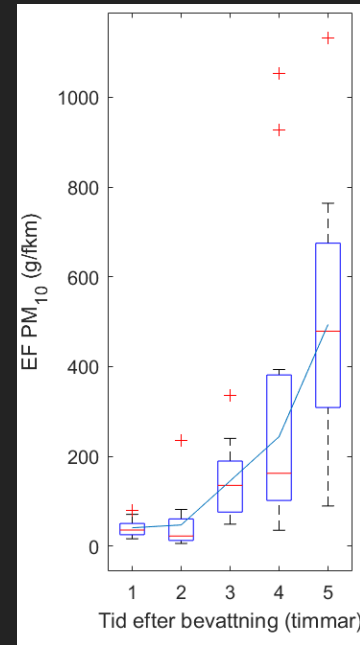

Åtgärder

Städning av asfaltsväg

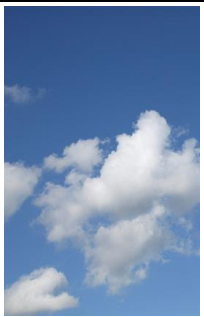
Vattning/dammbindning på grusväg

Tvätt av fordon

Bild lånad från SBUF 13217: Tillgänglig teknik och möjligheter för svenska byggentreprenader, 2017

METEOROLOGI

- Vind
- Nederbörd
- Luftfuktighet
- Temperatur

KROSS/SIKTVERKET

- Typ av maskin
- Fallhöjd från transportband
- Metod för i- och urlastning
- Storleksfraktioner som krossas och siktas

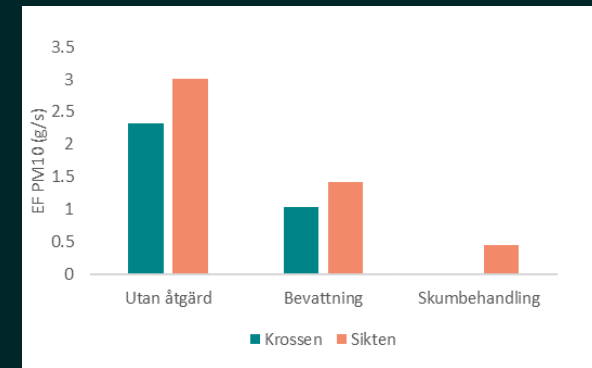
MATERIALEGENSKAPER

- Densitet
- Vittringsbenägenhet
- Fuktighet
- Sprödhet

Lastning/lossning

Kross/sikt

GUIDE TILL DAMNINGSREDUCERANDE ÅTGÄRDER

Malin Gustafsson¹, Gabriella Villamor Saucedo¹, Sara Rosendahl² och Jenny Lindén¹

¹IVL Svenska Miljöinstitutet, ² SWERIM AB

Nr B
2390
Augusti
2020

Åtgärder avseende diffusa partikelemissioner från bygg- och industriprocesser

Malin Gustafsson, Jenny Lindén, Gabriella Villamor Saucedo

Nr B 2275
December 2016

Diffusa partikelemissioner från Vargön Alloys

Malin Gustafsson, Kjell Petersson

Slutsatser

- Lokala utsläpp av partiklar kommer att fortsätta vara problematiskt
- Många olika åtgärder behövs – betydande minskning av trafik i första hand
- Urban vegetation är ett viktigt verktyg för att sänka partiklehalter (och för många andra frågor i staden!)
- Damning från byggen kan vara problematiskt men effektiva åtgärder finns.

Är du intresserad av att följa vårt fortsatta arbete om urban grönska? Anmäl dig [HÄR](#)

